

ענף י"ב

א* ועתה צריך לתת טעם אל כל הנ"ל, מה נשתנו נקודות זו"ן מנקודות הנ"ר. דע, כי כל העולם מתנהג ע"י זו"ן, וכמו שהם נקראים בנים של או"א, גם אנחנו נקראים בנים של זו"ן, בסוד בנים אתם לה' וגו', וגם כי הכתוב אומר כי אמרתי עולם חסד יבנה, ר"ל שהעולם הוא מבחי' החסד ואילך, שהם ז"ת, שהם כללות זו"ן, וז"ס ז' ימי בראשית כנודע. ולכן כל הפגם שגורמים התחתונים ע"י מעשיהם הרעים, אינו מגיע בג"ר, שהם א"א ואו"א, רק בז"ת שהם זו"ן.

פנים מאירות

ואז משיג הארת נפש. ואם זכה יתיר, יכול להעלות מ"ן עד לבחי' חיות הקודש שביצירה ומשיג רוח דיצירה וכו' עד שזוכה ויכול להעלות מ"ן לזו"ן דאצילות שאז משיג רוח דאצילות ונק' בן לקב"ה, בסו"ה בנים אתם לה' אלקיכם כאמור.

כל הפגם וכו' רק בז"ת שהם זו"ן: כבר ידעת שכל עליון צריך לתחתון שישלימו להיותו בחי' התפ"ב שלו, המחזיר האורות לגוף העליון אחר שנסתלקו כמ"ש בפמ"ס ענף ט' אות ב'. לפיכך אותם נשמות הצדיקים שזכו להיות בחי' בן ותחתון לזו"ן דאצילות, נמצאים ע"י מעשיהם מחזירים האורות לגופא דזו"ן, וכנגד זה הרשעים גורמים להיפך. אמנם למעלה מזו"ן אין מעשיהם מגיעים ועי' פמ"ס ענף זה אות ג'.

א גם אנחנו נקראים בנים של זו"ן: כמ"ש בזוהר משפטים (אות יא) בר נש כד אתיליד יהבין ל'י נפשא וכו' זכה יתיר יהבין ל'י רוחא מספרא דחיות הקודש וכו' זכה יתיר יהבין ל'י רוחא דאצילות מספרא דעמודא דאמצעיתא, ואקרי בן לקב"ה הה"ד בנים אתם לה' אלקיכם וכו'. פירוש, שע"י עבודתם של הצדיקים בתורה ומע"ט המה מעלים מ"ן לעולמות העליונים, ונמשך לשם זוג עליון על המ"ן שהעלו ונולד עי"ז אור שלם מראש וגוף, שבחי' הראש של אור ההוא נשאר שם, והתפ"ב של הראש משיגים אותם הצדיקים שגרמו לגילוי האור ההוא כמ"ש בפמ"ס ענף זה אות ג' ע"ש.

והנה בתחילה אין האדם יכול להעלות מ"ן ע"י מעשיו רק לעולם העשיה לבחי' האופנים

ב) והנה גם בזו"ן עצמם יש שינוי ביניהם, כי פשוט הוא שאין הפגם הנוגע בנוקבא שוה אל הפגם הנוגע עד ז"א ממש, שהוא גדול ומעולה ממנה. והחילוק שיש בזה הוא, כי הפגם המגיע עד נוקבא לבד, אפשר שיהיה כח בפגם ההוא, אם יהיה החטא גדול באופן שיגרום שיסתלקו ממנה הט' חלקים כולם, ולא ישאר בה רק חלק עשירית שהיא כתר שבה, אבל בז"א אין כח בפגם מעשה התחתונים, שיסתלקו ממנו הו"ק, רק הג"ר לבד.

ג) וצריך לתת טעם לזה, ובכלל הדבר נבאר מ"ש לעיל, כי ביציאת נקודת ז"א יצאו ו' חלקי תחתונים ולא ג' ראשונות, ובנקודת הנוקבא יצאה נקודה העליונה כתר שבה בלבד, וט' חלקים התחתונים לא יצאו.

ד) אמנם ב' הטעמים לב' השאלות האלו הם נתלין זה בזה. והענין תלוי כמ"ש בפרקי אבות, בעשרה מאמרות נברא העולם, וכך פי' הדבר, שבחי' הז"א שהוא עולם, מתחיל מהחסד ולמטה, והוא נקרא עולם, בסוד אמרתי עולם חסד יבנה,

פנים מאירות

ביושר מאור א"ס ב"ה. אור הב' הוא אור דחסדים ונק' אור דכלים, שנמשך לפרצוף מכח התעוררותו עצמו ע"י ב' פנים: או ע"י התגברות להמשיך, שה"ס בחי"ב מד' הבחי' הנודעות, או ע"י המסך דבחי"ד המעכב על אור העליון שע"ז מעלה או"ח כנודע, ואלה נקראים אור דחסדים. ולהיות שכח התחתון מעורב בו נגרע מעלתו, ואינו נחשב עוד לאור העצמות של הפרצוף, אמנם הוא השורש לעיקר מציאת הכלים לכל פרצוף וממנו כל קיומם.

והנה השראת אור החכמה והעצמות הוא בעיקר בראש, ולפיכך אין שם גילוי לאור דחסדים ובטל לאור העצמות כנר בפני אבוקה, שהיא הסיבה שאין כלים בראש מכח הסתכלות א', משום שהכלים נמשכים ומתקיימים רק באור דחסדים. וע"כ מתפשטת המלכות של ראש בכח האור חוזר שהוא אור דחסדים, ומוציאה ע"ס דגוף שהמה הכלים דהפרצוף.

וזה שאומר הרב, אשר ז"א שה"ס הגוף

ב) אבל בז"א וכו' רק הג"ר לבד: ודע אמנם שחסרון סוף שנקרא נה"י, הוא הגורם לחסרון ג"ר והם ענין אחד. אלא כשמדובר בענין הכלים נבחנות עה"ס שהמה חסרי נה"י, וכשהמדובר בענין האורות נבחנות עה"ס שהמה חסרי ג"ר, כמו שנתבאר בפמ"ס ענף ט' אות י' עש"ה.

ג) נקודת ז"א יצאו ו' חלקי וכו' נקודה העליונה: כבר נתבאר זה בענף הקודם בפמ"א ובפמ"ס עש"ה.

ד) שבחי' הז"א שהוא עולם וכו' מחסד ואילך יבנה: כלומר, עיקר מציאות בנין הכלים של הפרצוף וכל קיומם הוא מאור דחסדים. וזה נאמר רק בבחי' הגוף של הפרצוף שנק' ז"א או עולם אבל לא בראש, כי בראש אין כלים אלא בחי' שורש לכלים. ודע שכל פרצוף נבחן בב' אורות כלליים: א', הוא אור החכמה ונק' אור העצמות, שהוא העצמות של הפרצוף שמגיע אליו

מחסד ואילך יבנה כנ"ל. ובחי' זו הנקרא ז"א, היה המאציל העליון יכול לבראו מחובר יחד כל הי"ם ולא להיות יוד מאמרות נפרדות זו מזו, ולא היו כדרך ג"ר שהם א"א ואו"א, שכל יוד חלקיהם יצאו מחוברים יחד כנ"ל.

ה) ונתן לזה טעם ואמר, להפרע מן הרשעים וכו', פירוש, כדי להיות בעה"ז שכר ועונש, לצדיקים ולרשעים. ולכן היה הדבר הזה, שיהיה הזו"ן מחולקים ליוד חלקים, שהם עשרה מאמרות, ולא יצאו כלולים יחד ע"ד ג' נקודות הראשונות.

והטעם הוא, לפי שכפי גודל שיעור הפגם שיגרמו הרשעים, כך יגרעו במאמרות האלו, ויפרע אז מהם כפי ערך ההוא, וכן להיפך זה אצל הצדיקים.

ו) והנה הפגם המגיע אל הנוקבא דז"א, יש בחי' פגם שיגרמו שיסתלק ממנה חלק א', ויש שיגרמו לסלק ב' חלקים, ועד"ז עד שאפשר שיהיה בחי' פגם

פנים מאירות

ה) שיהיה הזו"ן מחולקים ליוד חלקים שהם עשרה מאמרות: ואין להקשות, הא אין בו יותר משה חלקים פרודות חג"ת נה"י, כמ"ש לעיל, ואיך אומר כאן שהם עשרה מאמרות נפרדות. כי הכונה על ששת ימי בראשית, שהם לאחר עולם התיקון כנודע. ומתוך שיצאו הספירות דז"א פרודות בשורשם בנקודים בלי שום קשר של פרצוף, נעשים ראויים משום זה לקבל בעולם התיקון ה' מיני קשרים של פרצופין נבדלים זה מזה, שנק' ה"פ נרנח"י דז"א, שמגיעים לו בזה אחר זה. והם סוד עשרה מאמרות דמעשה בראשית, כי ג' הפרצופין נשמה חיה יחידה ה"ס ג"ר, וב' הפרצופין נפש רוח ה"ס ז"ת. וזה אמרו, שיהיה הזו"ן מחולקים ליוד חלקים, והבן.

ו) יש בחינת פגם שיגרמו שיסתלק ממנה חלק א' וכו': כמ"ש בפמ"ס ענף ג' אות א' וב' שכל שיעור קומה תלוי בעביות של המסך שבכלי מלכות, שיש בזה ה' בחי' כח"ב זו"ן, והעב ביותר מגדיל קומתה ביותר עש"ה.

דפרצוף הנקודים הוא נק' עולם, שז"ס הכתוב כי אמרתי עולם חסד יבנה, כלומר שכל עיקרו של ז"א המה בנין הכלים, שאינם נבנים ואינם מתקיימים זולת באור דחסדים, וז"ש מחסד ואילך יבנה, והבן היטב.

יוד מאמרות נפרדות וכו': עה"ס נקראות מאמרות, והיינו דוקא ע"ס דגוף להיותם בחי' התפשטות פה של ראש, ויוצאות בסוד זווג דהכאה משפה אל שפה, כמ"ש בע"ח שער מ"ז סוף פרק ב' עש"ה. וז"ס עשרה מאמרות דששת ימי בראשית, שהם בחי' ז"א וגוף.

נפרדות זו מזו ולא היו כדרך ג"ר וכו': כי הקשר של הספירות והתאחדותם לפרצוף אחד, נעשה בסבת המסך או המ"ן המעלה או"ח ממטה למעלה, שאז מתקשרות ומתיחדות כל עה"ס או"י ואו"ח בקשר של פרצוף אחד בקומה שוה, כמבואר בפמ"ס לעיל בדף נ"ד אות ב' עש"ה. ולפי שמסך של ז"א לא היה בשלימות, כמבואר לעיל בפמ"א ענף י"א דף קע"ט ד"ה בחי' ז"א לפיכך לא העלה או"ח ונשארו הספירות נפרדות זו מזו, אבל בג"ר היה המסך בשלימות.

שיגרום שיסתלקו ממנה ט' חלקים התחתונים, ולא ישאר בה רק חלק א' העשירי העליון בלבד שהיא הכתר שבה. אשר ז"ס מה שנאמר אל הירח, לבי ומעמי את עצמך, והבן זה.

ז) ואמנם, אם מה שהיה נשאר קיים ממנה, לא היה חלק העליון מכולם, אלא האחרון שבכולם, ע"ד הז"א שנשארים התחתונים ומסתלקים העליונים, הנה אז לא היה כח כלל בחלק ההוא, ואז אפי' אותו החלק היה מתבטל, להיותו תחתון שלה, והיה נחרב ומתבטל העולם. ולכך הוצרך שחלק הנשאר יהיה העליון

פנים מאירות

מן הבינה וכו'. והפכי אליו ע"ס דנוקבא להיותם מבחי' אור חוזר, אשר כל העב ביותר משובח יותר, ובחי"ד שהיא מלכות דמלכות שהיא עבה ביותר מבחי"ג שהוא ז"א דמלכות נמצאת חשוכה הימנו, כי בחי"ד מעלה או"ח בקומת כתר ובחי"ג רק עד קומת חכמה. וכן בחי"ג, העבה ביותר מבחי"ב שהיא בינה דמלכות חשוכה ביותר, כי בחי"ג מעלה או"ח בקומת חכמה ובחי"ב רק בקומת בינה וכו'. כמבואר בפמ"ס ענף ג' עש"ה.

ולפיכך אילו היו יוצאות ספירות התחתונות דנוק' בקביעות היה נמצא ב' גרעונות: א', שהמה קרובים לקליפות משום עביותם בסוד רגליה יורדות מות, כמבואר בפמ"ס ענף א' אות י"א עש"ה. ואם לא היו יכולים להסתלק בעת הפגם אז היו ח"ו מתבטלות בקליפות והיה חורבן העולם ח"ו. ב', שהרי ערכם גדול מאד להיותם בחי' ג"ר כנ"ל, ואם היו יכולין הקליפות להאחז בהם היה הפגם גדול מנשוא לאין קץ ח"ו, לכן לא יצא בקביעות רק העליון והזך שבה, שהוא כתר דמלכות המוצל מחששות הנ"ל להיותו רחוק מהקליפות יותר מכולם וגם שיעור אורו הוא פחות מכולם, כאמור. משא"כ בז"א, שגם הספירות התחתונות שלו רחוקות הרבה מהקליפות, וגם שיעור אורם של התחתונות שפל לאין ערך מהעליונות, להיותו נבחן

והנה בהיות התחתונים זכאים יכולים להעלות מ"ן דבחי"ד ואז המלכות שלימה בכל קומתה עד הכתר, וכשיש איזה פגם אינם יכולים להעלות מ"ן רק מבחי' ג' המעלה או"ח בקומת חכמה, ונמצא שנסתלק ממנה חלק אחד דהיינו חלק הכתר. וכשיש יותר פגם אינם יכולים להעלות מ"ן רק מבחי"ב המעלה או"ח בקומת בינה, ונמצא שנסתלק ממנה ב' חלקים, דהיינו כתר וחכמה. ובהגדיל הפגם ביותר, אינם יכולים להעלות מ"ן רק מבחי"א המעלה או"ח בקומת ז"א, ונמצא שנסתלק הימנה ג' חלקים כח"ב, עד שמזדככת לגמרי לבחי' כתר שבה, ואז אינה ראויה להעלות או"ח כלום, והוא תכלית הקטנות של המלכות. וזה אמרו שאפשר וכו', ולא ישאר בה רק חלק העליון לבד, שהוא הכתר שבה, דהיינו שמזדככת לגמרי, ואין התחתונים יכולים לעלות מ"ן כנ"ל, כי אינה מוכשרת עוד לזווג להעלות או"ח, והבן.

ז) ואמנם אם מה שהיה נשאר קיים וכו' האחרון שבכולם ע"ד הז"א: אז היו ח"ו מתבטלים בין הקליפות, והוא משום שע"ס דנוקבא הפכים המה מע"ס דז"א, כי ע"ס דז"א המה בחי' אור ישר, אשר כל ספי' ממנו הזך ביותר משובח ביותר, ולהיות הכתר יותר זך מהחכמה נמצא משובח הימנו וכן החכמה

שבה, שהיא הכתר שבה, מחמת היותה כולה נתונה תוך הקליפה, כמבואר בסוד רגליה יורדות מות.

(ח) והנה החלק הזה הנשאר הוא בעצמו בחי' החלק שיצא מתחילה קודם התיקון כנ"ל, כי אז לא יצא מכל חלקי נקודות נוקבא דז"א, רק חלק עשירית ממנה, והוא העליון שבה.

(ט) וטעם הדבר, כי כל דבר שבא בתחילה בבחי' שורש ועיקר, אינו מסתלק אח"כ בעת הפגם, אמנם מה שבא לה בסוד תוספות בעת התיקון, שהם ט'

פנים מאירות

היה ההפסד מהנפילה לקלי' גדול ונורא עד מאוד, והבן היטב.

(ט) בבחי' שורש ועיקר וכו' בסוד תוספות וכו': דע, שב' כוללים שלימים נבחנו בכל העולמות בכללות. כולל א', ה"ס ה' פרצופין געסמ"ב דא"ק הנמשכים מצמצום א'. כולל הב', ה"ס ה' פרצופין געסמ"ב דב"ן החיצון, שנק' פרצוף ע"ס דנקודים שנמשכים מכח צמצום ב', שה"ס צמצום נה"י דא"ק. וה"פ געסמ"ב דב"ן הנזכרים ה"ס שורש ועיקר של ד' עולמות אבי"ע: שפרצוף גולגלתא ה"ס ע"ס דנקודים גופי', וע"ב ה"ס עולם אצילות. וס"ג מ"ה וב"ן שלו ה"ס ג' עולמות בי"ע התחתונים.

והנה לפי"ז היו צריכים ה"פ געסמ"ב דב"ן לקבל אורותיהם מה"פ געסמ"ב דא"ק, אשר כל בחי' מב"ן תקבל מבחי' שכנגדה בא"ק, דהיינו גולגלתא דב"ן מגולגלתא דא"ק, וע"ב דב"ן מע"ב דא"ק, וכו' על זה הדרך, שבאמת כן יהיה בגמר התיקון. אמנם בטרם זה נתקנו העולמות באופן אשר כל ה' הפרצופין געסמ"ב דב"ן אינם מקבלים זולת מד' הפרצופין עסמ"ב דא"ק, ונמצא משום זה שגם כל פרטי הפרצופין מן ב"ן הכולל כולם הם חסרי כתר, משום שאינם מקבלים

בערך האור ישר שכל הזך ביותר חשוב יותר, וע"כ יצאו בו בקביעות רק התחתונות. מחמת היותה כולה נתונה תוך הקליפה: ואין להקשות דהכתוב אומר רגליה יורדות מות, דהיינו בחי' הסוף שלה, ואיך אומר שכולה נתונה תוך הקליפה. כי אין הכונה על עצמותם של ספירות המלכות רק על בחי' ט"ר שנוטלת מז"א, בסוד לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים, שאז כל טה"ס הראשונות שלקחה מז"א נפלו לקלי', ולא נשאר בה אלא בחינתה עצמה מתחילת אצילותה, דהיינו הכתר שבה, כמ"ש במרשב"י במדבר עש"ה והבן.

וכבר ידעת ענין ט"ר שלוקחת מז"א, שה"ס או"ח שכלי מלכות מעלה לז"א ממטה למעלה ומגדלת ט"ר דז"א, שאז מתפשט מהם למלכות כל זה השיעור ממעלה למטה, ונבנים ט"ר שלה. ונודע ששיעור קומתם דע"ס אלו תלוי בעביות שבכלי מלכות, שה"ס עצמות ע"ס שבה כנ"ל, דאם הכלי מלכות מבחי"א יהיה קומתם בקומת ז"א, ואם מבחי' ב' יהיה קומתם בקומת בינה וכו' כמבואר לעיל.

ולפיכך אם היה יוצא בקביעות בחי' האחרונה שבה, דהיינו בחי"ד, שאז היה קומת ט"ר שנוטלת מז"א גדול עד הכתר, אז

חלקים האחרים, אלו הם מסתלקים בעת הפגם, משא"כ אם באו מתחילה קודם התיקון בסוד שורש ועיקר, שאז אם יפגמו התחתונים לא יוכלו להסתלק.

פנים מאירות

ע"ב דא"ק, שכל קומתו נשלם למעלה מטבור כאמור. ובזה נתקנו כלים דב"ן שנפלו לבי"ע וחזרו להיות כלים שלימים לבחי' אצילות ובשלימות דרת"ס.

והנה נתבאר שכל תיקון ה"פ דב"ן הכללי נמשכים מע"ב דא"ק ולא מפרצוף גולגלתא דא"ק. וז"ס שכל פרצופי ב"ן המה חסרי הכתר, כי זה התפשטות הב' דעולם התיקון שנק' מ"ה החדש, אע"ג שבערכו עצמו יצא בה' פרצופין שלימים שנק' געסמ"ב דמ"ה החדש, אמנם כלפי הב"ן שהוא השורש והעיקר נבחן שחסר לו הכתר, כי כל ה"פ געסמ"ב השלמים בכל רת"ס שלהם, נמצאים בערך הב"ן שהמה עוד חסרי הסוף, משום שמ"ה כולו הוא בחי' ע"ב דא"ק, וע"כ לא יוכל להשלימו רק למעלה מטבור כנ"ל.

וז"ס שאין אורות אלו הנמשכים ע"י מ"ה החדש קבועים וקיימים בכלים דב"ן. והוא מפני שאינם משורשם שמתחילת אצילותם בנקודים, ששם יצאו בקומת הגולגלתא כנ"ל בע"ח דף קס"ו ע"ש והבן היטב.

ובזה מתבארים דברי הרב דכל שבא בתחילה בשורש ועיקר, דהיינו בע"ס דנקודים עד הטבור, שהם נתקנו אח"כ באופן שהאורות באו לכלים של עצמם, הם אינם יכולים להסתלק בשעת הפגם כי כבר קנו כל השלמתם. אמנם מה שבא אח"כ בעת התיקון בסוד תוספת, דהיינו ע"י מ"ה החדש שבירר מהכלים שלמטה מטבור דב"ן וחיברם לאצילות, זהו רק בסוד האורות דמ"ה הנשלמים למעלה מטבור, שע"י כך יצאו ט"ר דב"ן באצילות, כמ"ש במקומו. והנה כל זה נק' בשם תוספות משום שעדיין האורות אינם

מפרצוף גולגלתא דא"ק, אלא מע"ב ולמטה שה"ס חכמה דא"ק, כאמור.

ובזה מיושבת קושי' גדולה, כי לפי המתבאר נמצא כל החסרון של פרצוף הנקודים משום שיצא רק בבחי' ראש ותוך של הפרצוף ונפסק על הטבור שנק' כתר מלכות כמ"ש לעיל בדף קע"ט בפמ"א ד"ה בחי' ז"א עש"ה. שזוהי סיבת שביה"כ, להיות האור בבחי' פרצוף שלם רת"ס והכלים חסרי הסוף, וע"כ נשברו ומתו, כלומר שירדו לבי"ע.

ולפי"ז מובן מאליו, שכל עיקר תיקונם של הכלים דנקודים תלוי בהשלמת זה החלק שמטבור ולמטה, וא"כ קשה איך אח"כ בעולם התיקון, אנו מוצאים את גבול האצילות ממש באותו המקום והגבול של אצילות דע"ס הנקודים, דהיינו על הטבור שנק' כתר מלכות דנקודים, וכל שמטבור ולמטה נשאר בבי"ע כמקודם, כמ"ש לעיל ענף י"א אות ט' בפמ"א ד"ה אמנם ע"ש. ועוד, איך יצוייר ג"ר בפרצופי אצילות כיון שכלים דסוף חסרים, שזה גורם חוסר אור הג"ר, כנודע.

והענין שכל האורות והתיקונים של ה"פ געסמ"ב דב"ן באים רק ע"י מ"ה החדש שה"ס התלבשות א"ס בחכמה דא"ק וכו' כמ"ש בע"ח שער ג' פ"א עש"ה. שה"ס ע"ב דא"ק שהתלבשותו הוא במסך דבחי"ג, אשר כל רת"ס שלו מסתיימים למעלה מטבור. ולפי שנשתתפה עמו בחי"ד שה"ס מלכות דא"ק קנה בזה שם מ"ה החדש כמ"ש כאן בפמ"ס אות ב' עש"ה. שלפי"ז נמצא, שבאותו מקום שיצאו ע"ס דנקודים עד הטבור שהיו חסרי סוף, יצאו עתה ע"ס דאצילות בפרצוף שלם לגמרי מראש תוך סוף, דהיינו מבחי'

(י) ואם תאמר, ויותר טוב היה שלא יסתלקו, לזה ביאר הטעם ואמר להפרע מן הרשעים וכו', ויהיה שכר ועונש ודין ודיין, ובהסתלק יפרע מן הרשעים על שגרמו הסתלקות, והוא לבחי' היותם יוד מאמרות נפרדות, כי אם יצאו מחוברים כאחד לא יהיו מסתלקים, וזה שאמר שמאבדים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, פירוש, ואלו נברא במאמר א' כלול מכולם, לא היה כך.

(יא) וכן עד"ז לתת שכר טוב לצדיקים המחזירין אותן אחר הסתלקותן, משא"כ אם לא היו מסתלקין מאליהם ע"י הפגם, לא היה שכר לצדיקים המחזירין אותן, והבן זה.

(יב) ועוד יש טעם ב' מצד עצמם והוא, כי אם היו תחילה בסוד שורש ועיקר באופן שאח"כ לא היו יכולין להסתלק, הנה היה ח"ו מגיע הפגם בהם, אבל עתה כאשר חוטאים התחתונים הם מסתלקות למעלה ואין הפגם מגיע בהם, ואז יפרע מן הרשעים, שגורמים נזק בעולם התחתון על מיעוט השפע, מחמת שגרמו הסתלקותן, אבל בהם עצמם אין הפגם מגיע כנ"ל, כי הרי הם מסתלקין. וז"ש, שמאבדין את העולם וכו', ולא אמר שפוגמים בעשרה מאמרות עצמם.

פנים מאירות

אלא נשארים ונופלים. והענין, כי כל המדובר כאן הוא בדיוק בע"ס דעצמותה של המלכות ההפכים מע"ס דז"א כנ"ל, שכל העב ביותר חשוב ומעולה ביותר, אשר מתחילת אצילותה יצא מהם רק הכתר לבד שהוא מוכרח משום זה להשאר בקביעות. משא"כ כל ד' הבחי' חו"ב וז"א ומלכות שבה לא יצאו כאן כנ"ל, אלא נמשכים אח"כ עם מ"ה החדש, שה"ס העליות של המלכות בשבת ויו"ט, והם אמנם מסתלקים למעלה בחול, או בשעת פגם, כמבואר לעיל.

ומ"ש דט"ת דמלכות נחתי בבריאה או בעת חורבן שנפלו לקליפות, אינם אלא מבחי' ט"ר שלוקחת מז"א בסוד או"ח ממעלה למטה כנ"ל. ומה שנק' לפעמים ט"ר ולפעמים ט"ת, הוא משום שבערך ז"א שהזך יותר משובח נק' ט"ת, ובערכה עצמה ט"ר, והבן.

נמצאים בכלים של עצמם, אלא בחיבור דכלים ואורות דמ"ה ואין זה עוד גמר תיקונם, וע"כ אינם קבועים ויכולים להסתלק בשעת הפגם עד גמה"ת שאז יושלמו כלים דב"ן שלמטה מטבור בבחי' פרצוף גולגלתא, כי יושלמו הכלים בערכם עצמם ואז יגיע להם השפע מן פרצוף גולגלתא דא"ק, ונמצאים האורות בכלים של עצמם משורשם, ולפיכך יהיו קבועים וקיימים ולא יסתלקו עוד לנצח. ועיין כ"ז כאן בפמ"ס באורך.

(יב) אין הפגם מגיע וכו' ולא אמר שפוגמים וכו': כי בטרם שבאו לפגום הם מסתלקין. ואין להקשות מהמובא לעיל שבעת החורבן נפלו כל ט"ר דנוק' לקלי' וכן ממ"ש בע"ח שער ל"ד אות א' אשר ט' תחתונות דמלכות נחתי בבריאה והכתר נשאר באצילות, דמשמע לכאורה שאינם מסתלקים בעת הפגם

יג) ואמנם החלק העליון שבה, אע"פ שנשאר קיים בה ואינו מסתלק בעת הפגם, אין הפגם מגיע בו, להיותו עליון מאד יותר מכל השאר, אבל החלקים התחתונים שבה הקרובים אל הקליפות, היה הפגם מגיע בהם אלו לא היו מסתלקין.

יד) ואמנם הז"א שאינו קרוב אל הקלי' כמו נוקבא, לכן היו בו ב' שינויים מנוקבא, הא' הוא, שיצאו ששה חלקים של הנקודה שלו בקבע מתחילה קודם התיקון, מה שאין כן בנוקבא, שלא יצאה רק חלק העשירית לבד. והב' היא, כי יצאו חלקים התחתונים שבהם, ולא העליונים.

טו) וטעם הדבר הוא ע"ד הנ"ל, כי כיון שאין בו החשש כמו בנוקבא כי אינו קרוב אל הקליפות, ולכן היה הענין בו בהיפך.

טז) ומצורף לזה טעם אחר והוא זה, כי הנה ג"ר דז"א הם אורות עליונים, ואם היו יוצאים בתחילה היו נשארים קבועים כנ"ל, ולא היו מסתלקים בעת הפגם, והיה עון התחתונים גדול עד מאד מנשוא לאין קץ, בתתם פגם במקום העליון הזה והיה העולם חרב. לכן היה בהיפך, כי הג"ר יצאו בסוד תוספת לבד, כדי שיוכלו להסתלק בעת הפגם, ולא יגיע בהם פגם ח"ו.

יז) ובזה עצמו יהיה טעם לכל הג"ר, למה באים ביחד בסוד תוספת, והוא, כי ג"ר דז"א חשובים כאחד, ובעת הפגם צריך שיסתלקו יחד, או שיחזרו יחד שלא בעת הפגם, כי אם יסתלק א' וישארו ב' או להיפך, אין פגם גדול מזה, לעשות פירוד בין ג"ר דז"א ח"ו, ויותר טוב שיסתלקו שלשתן ויהיו מחוברין, משיסתלק א' ויהיה הב' בפירוד ממנו.

יח) והנה הששה אחרונות שלו באו בתחילה בסוד שורש ועיקר. ואמנם אם בג"ר היה יכול הפגם לנגוע בהם, כ"ש בו"ק, וא"כ איך יצאו בסוד שורש, ולא יוכלו להסתלק בעת הפגם.

יט) אך הענין מבואר במה שנתבאר ג"כ הטעם של ב' השאלות הנ"ל, הא' הוא, למה יצאו ו' חלקי נקודות לבד ולא יצאו היוד כולן, וגם למה יצאו הששה חלקים בעצמן נפרדות ולא מחוברות ומקושרות.

כ) אבל הענין הוא, כי הלא המאציל ראה, שאם היו יוצאים הג"ר לא היו יכולים להסתלק בעת הפגם, והיה הפגם נוגע בהם ח"ו. ואם נאמר שהיה יכול להוציאם נפרדות זה מזה, כי אז לא היה הפגם מגיע בשלשתן יחד, רק בבחי'

ההיא המיוחסת אל הפגם ההוא, הנה אין לך פגם גדול מזה שג' ראשונות יהיו נפרדין זה מזה, כנ"ל. ולכן הוכרח שלא יבואו כלל בסוד שורש, אלא בסוד תוספת, כדי שאם יפגמו התחתונים יוכלו להסתלק ויסתלקו שלשתן בחיבור, ולא בפירוד.

כא) אבל הששה חלקים התחתונים הוציאים נפרדין זו מזו בכוונה ממש כדי שלא יפגמו כולם, כי יש פגם שנוגע ביסוד לבד, ויש פגם שנוגע בהוד לבד וכיוצא בזה, והוא לבדו יפגום, והשאר כיון שאינם מחוברים יחד אינם נפגמים, ונמצא שבעת הפגם לא יהיה הפגם כל כך גדול, וטוב יותר שיפגמו התחתונות

פנים מאירות

שה"ס בחי"ב היא עצמות החכמה, כמ"ש בפמ"ס ענף ד' אות ד' ע"ש. ע"כ נתקנה גם החכמה בנוק' מכח הבינה, ואחר שהחכמה נתקנה בנוק' נעשתה כללות החכמה בחי' כלי אל הכתר.

וזה"ל שג"ר נחשבות תמיד לאחת, כי עיקר הכלי הוא בבינה ביחוד, אלא החכמה מתקנת בכח הבינה והכתר בכח החכמה כאמור. ונמצא שאם תפריד הבינה מהם נמצאים כתר וחכמה בלי מציאות כלים כלל והבן היטב.

והנה זה נאמר רק בע"ס הפרטיות שבכל אחד מה"פ הכוללים הנק' געסמ"ב, להיותם נמשכים משורש הב' וכמבואר לעיל, משא"כ בה' הפרצופין עצמם הנמשכים משורש א' מסוד ה' בחי' של הזדככות דה"פ א"ק הם ודאי פרצופין נבדלים כל אחד מחבירו, כי כל תחתון יוצא מהתפשטות אור הפה של העליון, כמ"ש בענף ט' בפמ"ס אות ג' ע"ש.

ובזה תבין אשר ה' פרצופין געסמ"ב דז"א דשיעור קומה, הם בבירור פרצופין נבדלים זמ"ז ובאים בזא"ז כאמור. אמנם עה"ס הפרטיות שבכל פרצוף ופרצוף נמצאות ג' ראשונות שלו ביחוד גמור, להיותם כולן מאוחדות בכלי דבינה. וז"ת של הפרצוף נמשכות ג"כ בבת אחת כמ"ש במקומו בע"ה.

כ) אין לך פגם גדול מזה שג"ר יהיו וכו': כי ג"ר דז"א חשובים כאחד כמ"ש לעיל. ולכאורה קשה מהמבואר ברוב המקומות שג"ר דז"א שהם ג' פרצופין נשמה חיה יחידה דז"א, באים בזה אחר זה ולא ביחד. וצריך שתדע שיש ב' שורשים לע"ס, שורש א' הם ע"ס דשיעור קומה הנמשכים ובאים מסיבת הזדככות המסך, שה"ס ה"פ געסמ"ב דא"ק, כמ"ש לעיל בפמ"ס בענף ט' אות ג' ע"ש. ונודע שאע"פ שיש בכל פרצוף ע"ס, מ"מ לא יש שם כי אם כלי אחד שהוא כלי מלכות, אבל ט"ר הם בחי' אור ולא כלי, כמ"ש שם. שורש ב' להבחין עה"ס הם ע"ס בסוד עשרה כלים הנעשים מכח עליית מ"ן בצמצום ב' כמ"ש בפמ"ס שם אות ה' ע"ש. שנכפל המסך מבינה ומלכות יחדיו, שה"ס שיתוף מדה"ר בדין כמ"ש שם.

והנה משורש א' נבחנים ה' פרצופין ובכל פרצוף יש ע"ס. אמנם שיהיו כלים בכל ספי' וספי' לפני עצמה אנו צריכים לשורש ב', כי מצד ההזדככות דה"פ א"ק אין לכל עה"ס רק כלי אחד כאמור.

וצריך להבין אמנם, כיון שכל הכלים נשרשו רק מירידת הבינה לבחי"ד שלמטה מטבור דא"ק, א"כ איך נעשו הכלים של כתר וחכמה שהם למעלה מהבינה. והענין, משום דהבינה

ולא הג' ראשונות, וגם יותר טוב שהתחתונות עצמן יהיו בפירוד מתחילה קודם התיקון, כדי שאפילו אחר התיקון, כאשר חס ושלוש יהיה פגם לא יגיע הפגם רק באותו חלק לבד שנפגם. ואעפ"י שאז אחר התיקון הן מחוברות כנודע, אך כיון שמתחילה היו נפרדות, אין הפגם מגיע לכולם.

כב) אבל בנוקבא, אלו היו התחתונות שבה ח"ו נפגמות, היה העולם חרב לגמרי, להיותה קרוב מאד אל הקליפות, והן ג"כ תחתונות שבה היו נאחזין בהן הקלי' לאין קץ, ולא יהיה שום תיקון ח"ו.

כג) ובזה יתבאר היטב הטעם למה הוצרך בז"א עיבור וניקה ומוחין, כי הג' ראשונות יצאו כל אחד כלול מיוחד, ולכן לא הוצרכו לכל זה, רק לעיבור אחד בלבד.

כד) והז"א תחילה צריך עיבור וניקה לתקן יחד הו"ק אלו, אשר הם לבדם יחד יצאו בסוד שורש ועיקר קבועים, מתחילה קודם התיקון. ואח"כ עיבור ב' להביא אליו יחד כל הג"ר שלו, שהם המוחין הנזכר אצלינו תמיד, ובאים לו אז בתוספת ביחד. כי כן בראשונה נשארו שלשתן יחד שלא יצאו, כנ"ל.

כה) אבל הנוקבא, שכל ט' חלקי התחתונים לא יצאו תחילה, הנה אחר התיקון יצאו כולם בפעם אחת בסוד תוספת ברגע אחת ביחד, ואינה צריכה לכל אותם התיקונים דזעיר אנפין, ודי לה בעיבור ראשון.

פנים מסבירות לענף י"ב

העולם. וביותר קשה הלא כל בחי' חג"ת נה"י דז"א עם המלכות הם רק בחי' גופא דנקודים, דהיינו התפשטות פה דראש בסוד הסתכלות ב', וא"כ אין כאן אלא התפשטות אחת ומאמר אחד לכל הספירות דזו"נ ולמה מכונים עשרה מאמרות. ואין לומר שהטעם הוא מפני שהיו פרודות זו מזו, דענין הפירוד הוא מטעם שחיצוניות דנוק' חסרה במ"ן דע"כ לא יצא הסתכלות ב' על שלימותו שיקשר את כולם לפרצוף אחד, ולפי"ז נמצינו למדים שאין כאן אפילו מאמר אחד על שלימותו, ולמה נקראים משום זה עשרה מאמרות.

ותבין זה ממה שביארנו לעיל שיש ה' בחי' במסך שבכלי מלכות, אשר נרשמו בו מכח ד' בחי' ההסתלקות, כנ"ל בפמ"ס ענף י"א אות ט' ע"ש. וצריך שתדע שכל מסך ומסך מד' הבחי' הנ"ל עושה פרצוף שלם מראש תוך סוף, וכל ההבחן שלהם שאמרנו ע"פ כח"ב זו"ן, היינו דוקא בקומתם, באופן שזווג דהכאה על מסך דבחי"ד עושה רת"ס בקומת כתר וזווג דהכאה על מסך דבחי"ג עושה רת"ס בקומת חכמה וכן במסך דבחי"ב עושה רת"ס בקומת בינה ובבחי"א קומת ז"א, וכשמזדככת כולה אין לה אלא בחי' עצמה לבדה בלי שום קומה. אמנם בערכם עצמם נבחנים כאו"א לפי עצמו ג"כ לרת"ס כמ"ש במקומו. וכבר נתבאר שכל ראש ה"ס ג"ר, ותוך סוף ה"ס ז"ת.

(א) **ועתה** נבין דברי הרב בענף זה בפירוש דחז"ל שהקשו והלא במאמר אחד יכול להבראות ולמה נבראו בעשרה מאמרות וכו'. ופירשו שעשרה מאמרות המה ע"ס דזו"ן שנקרא עולם עכ"ל. ובאמור תבין היטב שאין עשרה מאמרות אלו כוללים כל עה"ס דנקודים רק חג"ת נה"י דז"א לבדם, כי כבר ביארנו שג"ר דנקודים המה סוד הראש דכללות פרצוף הנקודים וחג"ת דנקודים שהם זו"ן המה סוד הגוף של הפרצוף. וסוד ראש וגוף כבר נתבאר לעיל בפמ"ס ענף י"א אות א' אשר כל מדרגה מתפשטת בסוד ראש מכח הסתכלות א' עד למלכות שנקראת פה דראש, ואח"כ נעשה התפשטות הפה לע"ס שניות בסוד הסתכלות ב' שהמה הגוף. ותדע בזה שהתפשטות זו של הפה דראש נק' מאמר משום שהסתכלות ב' לצורך גופא, נעשה בסוד זווג דהכאת שפה אל שפה כמ"ש בע"ח שער מ"ז פ"ב עש"ה. וכיון שחז"ל מכנים הספירות בשם מאמרות, א"כ ודאי שהכונה על בחי' ז"ת שהם זו"ן, כי הספירות של הראש לא נקראות מאמרות, זולת ספירות דגופא שיוצאות בסוד הכאת שפה אל שפה.

אמנם עדיין דברי הרב צריכים ביאור במה שאומר שעשרה מאמרות המה ז"א, ומקודם זה אומר שאין לז"א דנקודים אלא שש ספירות חג"ת נה"י לבד וא"כ לא יש כי אם ששה מאמרות ואיך אמרו בעשרה מאמרות נברא

(ב) **ובזה** נבין תירוצו ג"כ וז"ל: אשר כל דבר שבא מתחילה בבחי' שורש ועיקר אינו מסתלק בעת הפגם, אמנם מה שבא לה בסוד תוספת בעת התיקון וכו', הם מסתלקים בעת הפגם וכו' עכ"ל. רצונו לומר, דע"כ לא יצאו ג"ר דז"א וט"ת דנוק' בע"ס דנקודים, הוא כדי שיוכלו להסתלק אח"כ בעולם התיקון בעת הפגם דהיינו לסבת מעשיהם של רשעים, ובסבת מעשיהם של צדיקים יחזרו שוב לז"א ונוקב'. וכאן עמקות גדולה, ומקודם אנו צריכים להבין ההבחן הזה שיש בין שורש לתוספות ולידע היטב כל מה שיש בזו"ן של עולם התיקון מבחי' עיקר ושורש שלהם ומה שמגיע להם בסוד תוספת, וזה תלוי בידיעת מ"ה וב"ן על בוריים, כי אין לך כל ניצוץ קטן בכל האצילות שאין בו מ"ה וב"ן כמ"ש בע"ח בש"ט פ"ז עש"ה. ותדע שכל בחי' ב"ן שישנו בפרצוף נבחן מעיקר ושורש הפרצוף, וכל בחי' מ"ה שישנו בפרצוף נבחן רק לבחי' תוספת לבד כמו שיתבאר לפנינו בע"ה.

ומתחילה נקדים תמיהא גדולה שיש לכאורה להקשות על דברי הרב, שלפי המתבאר נמצא שכל החסרון שבעולם הנקודים הוא מחמת החסרון של הסוף שהוא ט"ת דנוק' דז"א, דהיינו בחי' מטבור ולמטה דגופא דנקודים שנק' נה"י, דע"כ יצא גם התוך שהוא ז"א בחוסר ג"ר, וע"כ לא יכלו לקבל אח"כ האורות שנתחבר להם מנה"י דא"ק כנ"ל בפמ"ס ענף י"א אות י' וכמו"ש במבו"ש ובע"ח אשר האור שהגיע להם מיסוד דא"ק היה בו פרצוף שלם, כלומר מראש תוך סוף, והכלים דזו"ן היו בלי קשר של פרצוף, כי

שלפני"ז יש בכל קשר של פרצוף הנעשה ע"י בחי' מסך אחד מה' בחי' הנ"ל, בחי' ע"ס שלימות. ותדע, שז"ס האורות של נרנח"י הנודעים, שקשר של פרצוף יחידה נעשה על מסך דבחי"ד וקשר של פרצוף חיה נעשה על מסך של בחי"ג וכו'. וזכור כלל זה היטב.

ובזה נבין היטב קושיית הרב שמקשה למה יצאו חג"ת נה"י דז"א פרודות זו מזו. שלכאורה אין זו שום קושיה, כי ע"כ יצאו פרודות משום שיצאו כולם רק מישסו"ת שלמעלה מטבור, שאין שם חיצונית המ"ן דגופא אלא פנימית המ"ן לבד הנמשכת מבינה שנכללה במלכות, דהיינו מהרחמים הנכלל במ"ן, וע"כ לא היתה כאן הסתכלות ב' של מלכות דמלכות המעלה או"ח ומקשר לכל הפרצופין כנ"ל בפמ"ס ענף י"א אות ח' ע"ש וא"כ מאי מקשה. ועוד, הרי היה יכול לתרץ כן, דעל כן יצאו פרודות משום החסרון של חיצוניות הנוק' כאמור. אמנם באמת ישנה כאן קושיה גדולה, כי כבר ביארנו שיש ה' בחי' במסך שהיא בחי' המ"ן של עתה, ואם כן קשה, הגם שלא יצאה חיצוניות המ"ן שהיא בחי"ד עצמה אלא רק הפנימית לבדה הנמשכת מישסו"ת שהיא בינה ובחי"ב, מ"מ היה אפשר שתעשה לבחי' מסך וקשר של בחי"ב שהוא בחי' רת"ס בקומת בינה, ואז היו עכ"פ ספירותיו בקשר אחד. ונודע, שלא נתתקנה בשום בחי' מסך אלא בבחי' השורש שנק' כתר שאין בו עביות ומסך כלל, דע"כ נשארו ספירות דז"א פרודות. וזה שהקשה הרב, למה יצאו פרודות בלי שום קשר של פרצוף אפי' בקומתו של ז"א.

שהיה בעולם הנקודים, והאורות הנמשכים מהתלבשות זו נק' מ"ה החדש. **אמנם** לפי"ז היה לו להקרא בשם ע"ב ולמה נק' מ"ה החדש. והוא משום ההתלבשות המשותפת עמו ממלכות דא"ק, דהיינו ב"ן דא"ק שמטבור ולמטה, ששם הוא בחי' המסך דבחי"ד ממש, וע"כ קנה הע"ב שם חדש שם מ"ה, ונמצא שזה המסך שהאור ישר מא"ס ב"ה התלבש בו לצורך האצילות הוא מסך כפול מב' בחי': שהם מסך דבחי"ג שנק' מסך דע"ב או חכמה וממסך דבחי"ד שנק' ב"ן דא"ק או מלכות דא"ק, והאור חוזר שעלה מכח התלבשות זו היה עולה משניהם בבת אחת והבן היטב. והיינו שאומר הרב שאין לך ניצוץ קטן בכל האצילות שלא יהיה מחובר ממ"ה וב"ן, והוא משום שהאור"ח עולה מב' המסכים דמ"ה וב"ן בבת אחת, וא"כ בהכרח שהם כלולים בכל ניצוץ וניצוץ, דהיינו בכל הבחי' של האור"ח שבהם, כי הם נק' ניצוצים כנודע. אמנם בבחי' האורות שבהם, דהיינו בבחי' אור ישר, ודאי יש הבחנות רבות בין ב"ן למ"ה כמ"ש לפנינו.

ומובן בזה מה שהקשינו לעיל, איך הגיע האצילות וג"ר לז"ת דנקודים שנשברו, בו בעת שהחסרון שלהם שהיה בעולם הנקודים לא נתקן בהם והמה חסרי הסוף אפי' בעולם התיקון, שהרי ט"ת דנוק' נשאר גם שם בבי"ע ולא יכלו לעלות לאצילות. ונודע שכל פרצוף שחסר בו סוף דכלים, שנק' נה"י שמטבור ולמטה, יחסר בו בהכרח ג' ראשונות מהאורות הנקראים כח"ב, ומ"מ מצינו בעולם התיקון שיש להם ג"ר כנודע.

חסר שם בחי' הסוף דהיינו מטבור ולמטה, וע"כ נשברו וירדו לבי"ע. ולפי"ז קשה מאוד, כי לא מצינו תיקון לזה בעולם האצילות, שהרי גם בעולם התיקון אחרי שביה"כ נסתיים ג"כ האצילות ממש על מקום הטבור דנקודים, שנק' כתר נוק' כמ"ש בענף י' בעה"ח ובכ"מ ומשם ולמטה נשאר המקום לעלמין תתאין הנק' בי"ע, ונמצא שכל החסרון דט"ת דנוק' לא יתמלא כלל, ואם כן איך יצאו שם בחי' הג"ר והאצילות, בו בעת שהאצילות חסרה הסוף כמו הנקודים בזמן שביה"כ.

אמנם זה סוד מה שכתב בעץ חיים שער ג' פ"ב, אשר הא"ס ב"ה התלבש את עצמו בחכמה ובמלכות דא"ק, כדי להאציל עולם האצילות, ע"ש. פירוש דבריו, כי חכמה דא"ק ה"ס ע"ב דא"ק ומלכות דא"ק הוא סוד ב"ן דא"ק כנודע. וכבר נתבאר ענין ה"פ דא"ק על היכנס לעיל בענף ט' בפמ"ס, ומשם תראה ההבחן בין פרצוף הפנימי דא"ק ופרצוף ע"ב דא"ק, אשר כל רת"ס דפרצוף ע"ב מלבישים רק לבחי' ראש ותוך דפרצוף הפנימי עד הטבור, מטעם שהתלבשות עשר הספירות דאור ישר במסך שבכלי מלכות להעלות עשר ספירות דאור חוזר היה במסך המזוכך לבחי"ג, שהוא מקשר עשר הספירות רק בקומת חכמה ובחוסר כתר כמ"ש שם ובפנים מסבירות ענף ג' וד' על כן נפסק על הטבור דפרצוף הפנימי, כי מטבור ולמטה ה"ס מסך מבחי"ד ממש, כמ"ש שם שעל כן אין הע"ב יכול להתפשט שם. ותדע, אשר להאציל האצילות התלבשו עשר הספירות דאור ישר הנמשכים מא"ס ב"ה במסך הזה דע"ב, דהיינו במסך דבחי"ג ולא מבחי"ד כמו

ובאמור מובן היטב, שכל תיקון זה דאצילות וג"ר שהגיע לז"ת דנקודים בעולם התיקון, הוא בכח התלבשות א"ס בחכמה דהיינו במסך דבחי"ג, אשר יש לו פרצוף שלם מרת"ס הנשלם למעלה מטבור דפרצוף הפנימי. ונמצא בזה אשר הגם שפרצוף הפנימי השורשי דהיינו ע"ס דנקודים המה חסרים מטבור ולמטה, ואין להם אלא בחי' ראש ותוך עד הטבור, מ"מ מ"ה החדש הזה הנמשך לו מסוד התלבשות במסך דע"ב, הוא מגיע אליו בשלימות הגמור של רת"ס ומלביש על ראש ותוך דע"ס דנקודים, ממש על דרך פרצוף ע"ב דא"ק המלביש לראש ותוך דפרצוף הפנימי דא"ק. ובכחו שבו ז"ת דנקודים לבחי' אצילות וקנו ג"ר ממש להיות שיש לו למ"ה גם בחי' מטבור ולמטה בשלימות, אלא שמסתיים למעלה מטבור דב"ן הכללי. והבן זה היטב, כי כל דבר התיקון תלוי על הענין הזה.

ג) **והנה** נתבאר היטב ההבחן השורשי הנמצא בין מ"ה החדש ובין ב"ן הכללי, שנתחברו בכל בחי' ובחי' מה"פ אצילות, אשר הב"ן הוא בחי' פרצוף הפנימי שכולל לכל עה"ס שיצאו בנקודים, הן מאורות וכלים שיצאו מישסו"ת דא"ק והן מהאורות שיצאו מיסוד דא"ק שהשלים לשעתם בחי' המטבור ולמטה שלהם ולא נתקיימו, וכל אורות וכלים אלו נקראים ב"ן הכללי, ויש לו רק בחי' ראש ותוך עד הטבור, דהיינו בערך מה שיצאו לו מישסו"ת ולמעלה מטבור דא"ק, אבל בחי' המטבור ולמטה שלו שנתחבר לו אח"כ מנה"י דא"ק, לא נתקיים בו כי נשברו וירדו

לבי"ע, והמה לא נתקנו עוד בעולם התיקון מצד המאציל, אלא תלויים ועומדים על המעשים הטובים של התחתונים כנ"ל בפמ"ס ענף י"א אות י"א ע"ש. וסוד מ"ה החדש המתחבר עמו באצילות בעולם התיקון, הוא בחי' התפשטות ב' שלו, על דרך שנתבאר לעיל בפמ"ס בענף ט', שמתחילה יוצא ראש וגוף דפרצוף הפנימי ואח"כ נסתלק האור מגופו דפרצוף הפנימי, ואח"כ חוזר שם התפ"ב ומלביש לרו"ת שלו עד הטבור עש"ה. ממש עד"ז יצא מ"ה החדש אחר שנסתלקו האורות מגוף דב"ן הכללי שהם ז"ת דנקודים והלביש אותם, כלומר שמילא הסתלקות האור שקרה לו, אמנם רק עד הטבור שלו, כדרך התפ"ב הנק' ע"ב. כמ"ש שם היטב ואין צורך להאריך בזה.

אמנם יש כאן ענין נוסף על פרצופי א"ק, כי שם בא"ק יצאה התפשטות ב' מאליו בלי מ"נ, אלא מסוד התעבות בינה כמ"ש בפתיחה אות י"ג עש"ה. אשר התעבות זו חזרה ג"כ למסך, שבסוד זה יצא פרצוף ע"ב והלבישו עד הטבור, משא"כ כאן שלא היה די ומספיק ענין התעבות בינה הנזכר, להיות שכל עיקר פרצוף ב"ן הזה הוא בא להלביש בחי' הסוף דא"ק, שהיא בחי"ד בעצם אשר מסך דבחי"ג אינו מגיע לשם כמ"ש בפמ"ס ענף י"א אות ו' גבי סוף דא"ק עצמו שמוכרח משום זה לתיקון מ"ן, ולפיכך גם כאן לצורך התפ"ב היה מתלבש הא"ס בחכמה ובמלכות יחד, דהיינו במסך דבחי"ג ובמסך דבחי"ד יחד, ואז יצאו בחי' ע"ס חדשות שנק' מ"ה החדש ועמו בחי' ט"ר דב"ן, ששניהם בשיתוף ובחיבור הספיקו להלביש ולהחזיר האור דפרצוף הפנימי עד הטבור

יהיה בקומת כתר, וא"כ גדול הוא מהמ"ה שישאר במסך דבחי"ג ובקומת חכמה, שהוא בחי' ע"ב. ואמרות ה' צדקו יחדיו.

ובזה מתורץ קושית מהרח"ו ז"ל מובא בהשמש בע"ח שער י"א פרק ו' על מ"ש שם בפ"י העמידה כי ט"ת דמלכות נחתי בבריאה וכתר דנוק' נשאר באצילות, שהיה צריך להיות בהיפך, ע"ד ג"ר דז"א שאורות המסתלקים עולים למעלה ע"ש. ובאמור מובן היטב כי אותן ט"ס היוצאות עם המ"ה החדש, המה ח"ו אינם יורדות כלל בעת ההסתלקות מאצילות ולמטה, אלא עולות לשורשם וזה ברור. ומ"ש הרב כי ט"ת דמלכות נחתי בבריאה, הכונה על ט"ת דנוק' דב"ן הכללי המלוכשים בבי"ע, כנ"ל וע"י העלאת מ"ן מהצדיקים או בשבתות נמצאים עולים לאצילות, שהבריאה עולה לבינה דאצילות ויצירה לז"א דאצילות ועשיה לנוקבא דאצילות, כנודע. וא"כ נמצא שט"ת דנוק' דב"ן הכללי כבר נתעלו מירידתם הקודמת, אמנם כ"ז בכח אורות דמ"ה החדש כמ"ש במקומו, משא"כ בחול או ע"י מעשים מצד הרשעים שמסתלק מהם הארת מ"ה החדש, נמצא שט"ס דנוק' שנתוספו לה מכח המ"ה המה מסתלקים ועולים לשורשם, ואותם ט"ת דנוק' מב"ן הכללי שנתעלו מבי"ע לשעתם, המה חוזרים ויורדים לבי"ע כמקודם וזה ברור.

ובזה מובן מ"ש בע"ח שכ"ג פ"ח בהבחן בין מ"ה לב"ן, שבב"ן אין הכתר מבנין הפרצוף אלא מפרצוף עליון ממנו, אמנם במ"ה יהיה הכתר בבנין הפרצוף עצמו עש"ה. שזה נתבאר היטב בדברינו, כי הכתר ה"ס הראש שנק' ג"ר או כתר כמ"ש

כנ"ל, שהוא גבול האצילות גם בעולם התיקון.

אמנם בחי' המטבור ולמטה דב"ן הכללי עצמו, עדיין לא הספיקה התלבשות זו למלאותו מחסרוננו, להיותו משותף מבחי' מ"ה החדש שהוא אינו יכול להתפשט לשם, כי שם הוא מקום בחי"ד עצמה לבדה כנ"ל, ומ"מ יש תיקון המגיע ג"כ לבחי' המטבור ולמטה דב"ן הכללי על ידו, והיינו דוקא באופן שהמה יעלו למעלה למקומו של מ"ה החדש, דהיינו לעולם אצילות, שזה נעשה ע"י מעשים טובים והעלאת מ"ן של התחתונים, ובשבתות ויו"ט, שאז בי"ע עולים לאצילות ממש. כמ"ש בע"ה במקומו.

ובזה מובן מ"ש בע"ח שער מ' פ"ד שלעתיד יהיה ב"ן גדול ממ"ה, ובע"ח שער התיקון פ"ג אומר שלעתיד יתבטל מ"ה והב"ן ישוב לבחי' ס"ג לקדמותו. שלכאורה הדברים סותרים א"ע, ובאמור תבין היטב כי כל ענין המ"ה ה"ס התלבשות א"ס בחכמה דא"ק ובמלכות דא"ק, דהיינו במסך כפול מע"ב וב"ן ביחד כנ"ל והיה זה כדי לתקן את הראש והתוך דב"ן הכללי, בעת שהוא עדיין חסר הסוף שמטבור ולמטה כנ"ל. אבל לעתיד כשיתוקן המטבור ולמטה הנז' ובי"ע ישובו להיות אצילות, שאז יושלם הב"ן בכל ראש ת"ס שלו בקביעות, א"כ ודאי יתבטל בחי' המסך הכפול הנז' מע"ב וב"ן יחד, כי מסך דב"ן ישוב לקדמותו כמו בנקודים שיצאו על ידו ע"ס בקומת כתר, ומסך דע"ב ישוב לקדמותו שיצאו על ידו ע"ס בקומת חכמה, ונמצא בזה שמ"ה דהיינו בחי' המסך הכפול יתבטל, ויהיו ממנו ב' בחי': ע"ב לחוד וב"ן לחוד, והב"ן

בענף ח' בעה"ח ע"ש. ונתבאר שב"ן הכללי נשאר בחסרון המטבור ולמטה שנק' נה"י כמו שהיה בנקודים, שהרי לא נתעלה לאצילות אלא נשאר בבי"ע כנ"ל ונמצא שחסר ג"ר, כי בחוסר נה"י דכלים יחסרו כח"ב וראש באורות כנ"ל, וע"כ בהבחן הב"ן הכללי לפי עצמו הרי הוא חסר תמיד כתר וג"ר, משא"כ המ"ה החדש שבחי' ראש ותוך דב"ן הכללי די לו לכל בחי' ראש תוך סוף שלו להיותו בחי' מסך דבחי"ג, א"כ יש לו בגדלותו ראש וכתר מבנינו עצמו.

(ד) **ועם** כל האמור נתבאר לנו דברי הרב כאן במה שתירץ שלפיכך לא יצאו ג"ר דז"א וט"ת דנוק' בע"ס דנקודים כדי שיוכלו להסתלק בעת הפגם, כי כל שבא מתחילה בבחי' שורש ועיקר אינו יכול להסתלק וכו' אמנם מה שבא אח"כ בסוד תוספות יכול להסתלק בשעת הפגם וכו'. פירוש, כי ע"ס דנקודים המה נקראים שורש ועיקר דכל ד' עולמות אבי"ע, כמ"ש לעיל בפמ"ס אות י' שבכללות אנו מבחינים רק ב' כוללים: אחד, הם ה"פ געסמ"ב דא"ק. וכולל הב', הם ה"פ געסמ"ב דב"ן הכללי. אשר בכולל הא' נתקנו כל ה"פ שלו באופן זה, שרו"ת דא"ק נתקנו מע"ב וס"ג והסוף נתקן ע"י מ"ן מחיבור ס"ג מ"ה וב"ן יחד בסוד ישסו"ת שהוא גופא דס"ג שירד למטה מטבור דא"ק, ועלו אח"כ יחד למ"ן לזווג הפנימי, שישסו"ת עלה למקומו למעלה מטבור וזו"ן ירדו למטה מטבור, ונתחברו ע"י הפרסא לבחי' ראש וגוף כאחד ע"ש. אמנם ה"פ געסמ"ב דב"ן הכללי לא נתקנו רק בחי' הראש ותוך שלו עד הפרסא שמנגד הטבור והוא בסוד מ"ה החדש

כנ"ל, והסוף שלו שמטבור ולמטה נשאר בסוד ג' עולמות הנק' בי"ע, וצריכים להתקן ע"י מ"ן שעדיין תלוי ועומד על מעשי התחתונים. אשר ס"ג נק' בריאה מ"ה נק' יצירה וב"ן נק' עשיה.

ותדע שאלו ה' בחי' געסמ"ב הנ"ל דב"ן הכללי, הם שורש ועיקר דכל אבי"ע. ומה שמתחבר לבחי' ראש ותוך דב"ן מכח מ"ה החדש שמשלימו בג"ר בסוד אצילות כל זה נק' בחי' תוספת, כלומר שאינו מהשורש של הב"ן הכללי, כי שורש ב"ן הכללי הוא מלכות דא"ק אשר סוף שלו היא בחי"ד בעצם, משא"כ מ"ה המתחבר עמו הוא מע"ב דא"ק שהוא מסך דבחי"ג ובסוד הזה נק' תוספת וזכור זה.

ולפיכך יש בבי"ע ה' בחי' של מ"ן התלויים במעשיהם של התחתונים. כי כבר נתבאר סוד המ"ן שהוא ממש סוד המסך שבכלי מלכות, אלא מכח שיתופו השורשי במדת הרחמים בנה"י דא"ק מכוונה בשם מ"ן, כמ"ש בפמ"ס ענף י"א אות ג' ע"ש. ונתבאר בדף ר"ה ד"ה ותבין כי ה' בחי' מסך נמצא בכלי המלכות שעושה ה' קשרים דנרנח"י, שזה נרשם תיכף בעת הזדככות והסתלקות האור בגופא דא"ק, שנק' כח"ב זו"ן שבמסך, וכל העב ביותר משובח ביותר. ובוזה תבין שהמ"ן דמסך דבחי"ד מקשר עה"ס היוצאות ע"י התלבשותו בקומה של כתר ונק' פרצוף יחידה, ועד"ז ע"ס היוצאות בהתלבשות דמסך דבחי"ג מקשר עה"ס רק בקומת חכמה ונק' ע"כ פרצוף חיה, להורות שחסר כתר הוא. ועד"ז ע"ס היוצאות בהתלבשותו של מסך מבחי"ב מקשר עה"ס בקומת בינה,

מאור א"ס על המ"ן האלו, ויוצא מזה אור שלם של ראש באצילות גופיה וזה שייך לזו"ן. והתפ"ב של ראש זה שנק' גוף, משיגים אותם הצדיקים שהעלו את המ"ן האלו.

אמנם אלו נרנח"י הנ"ל אינם נשלמים בפעם אחת אלא צריכים לגלגולים רבים, ובכללם יש קב"ה בחי', אשר אחר תשלום השגת הנרנח"י דבחי' הא', צריכים הצדיקים לחזור לסוד העיבור ולשוב להעלות מ"ן על סדר נרנח"י דבחי' הב'. וע"כ צריכים הנרנח"י הקודמים להתעלם מהם, שאז אפשר להם להעלות נרנח"י של המדרגה הרצויה וכו', עד שמגלים כל בחי' הנרנח"י השייכים למקור נשמתם ואכמ"ל.

ובזה תבין מ"ש הרב בפירוש דחו"ל שמקשים והלא במאמר אחד יכול להבראות דהיינו כמו שביארנו לעיל באות א', שהקושיא היא שהיה יכול לצאת בחי' קשר של פרצוף בז"ת דנקודים עכ"פ מבחי"ב או א', והיה יוצא ע"י זה בחי' רוח או נשמה בז"ת דנקודים, ולמה יצאה הנוק' שהוא סוד המסך בבחי' כתר המזוכך לגמרי, שלא היה יכול לקשר כלל הז"ת דנקודים עד שיצאו פרודות זה מזה.

וע"ז מתרץ כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם הנברא בעשרה מאמרות. פירוש, עשרה מאמרות ה"ס כחבזו"ן שהם נרנח"י דז"א, אשר הצדיקים מעלים מ"ן מבי"ע ומשלימים הנרנח"י שהם האורות שנסתלקו מז"ת אלו, אשר מכח זה הם יכולים להעלות ה' בחי' קשרים, מכח ה' בחי' שבמסך דמ"ן שלהם אשר המה מעלים בזה אחר

להורות שחסר בו כתר וחכמה והוא נק' פרצוף נשמה. וע"ס היוצאות בהתלבשות ממסך דבחי"א מקשר עה"ס בקומת ז"א לבד ונק' פרצוף רוח, להורות שחסר בו ג"ר: נשמה חיה יחידה, כי יש בו ב' בחי' לבד דהיינו רוח ונפש שהכלים שלהם נק' ז"א ונוק'.

(ה) **ודע** אמנם ההבחן הגדול מאצילות לבי"ע, כי אצילות ה"ס אור אין סוף ב"ה, מפני שאור החכמה הנק' אור א"ס מתלבש בכל ה"פ נרנח"י הנ"ל. ואע"ג שאמרנו שבפרצוף נשמה יחסר כתר וחכמה ומכש"כ ברוח ונפש, אמנם אין שם מסך שיפריש הבינה וזו"ן מן החכמה מצד האו"י, וכל קוטן קומתם הוא רק מסבה של המסך שלהם הזך, וע"כ אור חוזר שלו קטן ואינו עולה לקשר כל הספי' עד החכמה. אמנם עכ"ז נחשבים מחוברים עם החכמה בכח עה"ס דאור ישר, משא"כ המסך שבין אצילות לבריאה הוא מסך ממש וגבול לאור החכמה שאינו מתפשט כלל משם ולמטה, שזה יתבאר לקמן בענפים הבאים בסוד שביה"כ, ואכמ"ל.

ולפיכך כל תיקון בי"ע אינם אלא מכח עליתם לאצילות כנ"ל באות ג' שאז מתחברים לאור א"ס כנ"ל. ונעשה זה ע"י עבודת הצדיקים בתורה ומצוות להשפיע נ"ר ליוצרם והכל לפי רוב המעשה, כי יש מע"ט שמעלים מ"ן מבחי' כתר ואז משיגים בחי' נפש, ויש מע"ט שמעלים מ"ן מבחי"א ומשיגים בחי' רוח, ויש מע"ט מבחי"ב ומשיגים בחי' נשמה, וכו'. וענין השגתם הוא כפי הערך שמשיבים האורות לזו"ן דאצילות, כי על כל מ"ן שהם מעלים מבי"ע נעשה באצילות זווג

זה דהיינו ביחוד ע"י הסתלקות נרנח"י דבחי' הקודמת שיכולים להמשיך אח"כ מבחי' יותר גבוהה, שע"כ המה מספיקים להשיב כל האורות דז"ת דנקודים כמו שהיו בנקודים בטרם שביה"כ, ונמצאים מקיימים העולם דהיינו זו"ן דנקודים שנק' עולם. משא"כ אם היו ז"ת דנקודים יוצאים בקשר אחד של בחי' רוח או נשמה, אז לא היה אפשר לצדיקים להוסיף עליהם עוד, כי כל שיוצא בשורש ועיקר אי אפשר שיסתלק. ולפי"ז היה נמצא העולם דהיינו ז"ת דנקודים, בלי קיום כלל לאותן הבחי' החסרות בהם.

אמנם העלם אורות זו"ן שכבר השיבו הצדיקים, זה מגיע ממעשיהם של הרשעים, שעל ידיהם מתגברת הס"א לינק מאותם האורות שהמשיכו הצדיקים, ולכן מסתלקין האורות מזו"ן, ואז יש כח לצדיקים להמשיך בחי' של נרנח"י יותר גבוהה, ונמצא שע"ז שלא נעשה שום קשר של נרנח"י בזו"נ דנקודים, המה יכולים בכל פעם לחדש קשר של מ"ן באותה מדרגה הרצויה. ויש בזה שכר טוב לצדיקים שמקיימים את הזו"ן, שזהו ע"י שיצאו פרודות בסוד עשרה מאמרות. כלומר, באופן שיוכלו לקבל בעולם התיקון ה' קשרים בשלימות בסוד עשרה מאמרות, דהיינו נרנח"י שלימים בזא"ז כאמור, שיש בזה עונש לרשעים המאבדים את העולם וכו', כי מתוך שיצאו ז"ת פרודות יכולים לגרום הסתלקות האורות שנק' איבוד העולם, אמנם וסער מתחולל על ראש רשעים יחול. והצדיקים בארצם משנה יירשו. כי מתוך זה הצדיקים מתגברים להעלות מ"ן בזא"ז עד שמשיבים כל בי"ע לאצילות.

(ו) **ועדיין** צריכין להבין הטעם של החוק הזה, שכל הבא בתוספת יכול הוא להסתלק בעת פגם. והענין תבין מהנ"ל, אשר אין לב"ן מצד שורשו עצמו מבחי' ג"ר כלל להיותו חסר מחיצוניות המ"ן שלו, וכל הג"ר שיש לב"ן באצילות הוא מכח הארת מ"ה החדש, וע"כ כלפי ב"ן עצמו אינם נחשבים מבנינו אלא לתוספת בעלמא, ותלוי במעשי התחתונים המעלים מ"ן מבי"ע כנ"ל, וע"כ אין ג"ר אלו מתחבר להם בדרך קביעות, אלא עולה ויורד כפי הארת מ"ה עליהם שמצדו ג"ר אלו נמשכים להם, שבאופן זה הוכשר מציאות לצדיקים להעלות מ"ן מחדש, ואז ממשיכים נרנח"י יותר גבוהים במדרגה כנ"ל, אשר בדרך זה ממשיכים כל קכ"ה הבחי' הנ"ל עד שזוכים לגמה"ת. והנך מוצא שכל מציאות הזו דעולה ויורד, הוא משום שהנרנח"י או הג"ר, באים בבחי' התוספת מחיבור המ"ה, משא"כ אם היה יוצא הסוף דב"ן הכללי עצמו מאיזו בחי' של נרנח"י, שאז הי' נמצאים לג"ר כלים דב"ן עצמם ואז ודאי היו נשארים בקביעות. והטעם הוא משום שאין האורות מתישבים בקביעות אלא בכלים שלהם שהם מבחינתם עצמם.

ונתבאר היטב דברי הרב, דכל שבא בשורש ועיקר דהיינו מבחי' ב"ן הכללי עצמו אינו יכול להסתלק בשעת הפגם, שהרי האורות הגיעו בכלים שלהם. וכל שבא בבחי' תוספת, דהיינו על ידי חיבור מ"ה החדש, שאז נמצאים הג"ר בערך הב"ן שעדיין אינם מבנינו כלל, ולכן כל זמן שהמ"ה מאיר עם הב"ן יהיה לו ג"ר וכשמ"ה אינו מאיר עמו תכף

מסתלקים ממנו הג"ר בהיות שאין לו מעצמו הכלים דג"ר, והבן היטב כי אי אפשר במקום הזה להאריך יותר ויתבאר בהרחבה במקומו בע"ה.

ובזה נבין דברי הרב כאן, שאומר כיון שיצאו מקודם פרודות זה מזה ע"כ אין הפגם יכול להגיע בכולם אלא בזה אחר זה, ואע"ג שנתחברו חג"ת נה"י אח"כ וכו' ע"ש. שלכאורה קשה, מאחר שנתחברו וכולם נקשרו לפרצוף אחד א"כ ודאי שהפגם נוגע בכולם ומה יועיל לנו שמתחילתם היו פרודות. ובאמור מובן היטב שאין הכונה על ספירות הפרטיות שבאותו קשר של הפרצוף, שזה ודאי אשר הפגם נוגע בכולם כי

הג"ר תיכף מסתלקים בבת אחת וחוזרים שוב לסוד העיבור, אלא הכונה על פרטיות הקשרים, כלומר שיש פגם הנוגע למסך דבחי"ד שהוא קשר של יחידה, שאז מסתלקים ג"ר דיחידה לבד ונרנ"ח מתקיימים, מפני שאין הפגם נוגע בהם. ועד"ז יש פגם הנוגע לג"ר דנשמה לבד או דחיה לבד וכדומה, שבאופן זה אי אפשר לתחתונים שיפגמו בכל נרנח"י ח"ו, אלא בבחי' אחת מהם לבד. וכ"ז הוא משום שיצאו בנקודים בפרודות, דע"כ יכולים להחליף המ"ן בכל פעם, או לנשמה או לחיה או ליחידה, וע"כ אין התחתונים יכולים לפגום בכולם בבת אחת והבן.